

Politiet klart til innsats
for å sikre rivning av
Markveien 35.
Foto: Klassekampen

SLAGET OM GRÜNERLØKKA

Av Odd Iglebæk, arkitekt og journalist

22. SEPTEMBER 1977 VAR EN VAKKER HØSTDAG. KLOKKA VAR ÅTTE PÅ MORGENEN. FORAN DEN KLASSISKE BYGÅRDEN NEDERST PÅ OLAV RYES Plass (MARKVEIEN 35) HADDE POLITIET TATT AV SEG HJELMENE OG VISIRENE. MEN DE BEHOLDT FORTSATT SKJOLDENE OG KØLLENE - SÅNN FOR SIKKERHETS SKYLD. EGENTLIG VAR DET GANSKE UNØDVENDIG. DEN LOKALE LEIEBOERFORENINGA SIN TØFFE KAMP FOR Å BEVARE DET SÅKALTE GRÜNERBYGGKVARTALET HADDE ENDT MED TAP. KOMMUNEN, ENTREPRENØREN OG GÅRDEIERNE HADDE VUNNET SLAGET, MEN HVA SKULLE DET BETY FOR GRÜNERLØKKAS FRAMTID?

Det var 1970-tallet som skulle bli boligkampenes store tiår i Oslo. Aldri tidligere, ei heller seinere, har så mange mennesker i byen vært medlemmer i lokale leieboer- og strøksforeninger; Ruseløkka/Skillebekk, Bjølsen, Sagene, Fredensborg, Gamlebyen/Vaterland, Grønland, Kampen, Vålerenga, Rodeløkka og Grünerløkka. Det var dugnader, folkemøter, protestbrev, noen okkupasjoner og demonstrasjoner til Rådhuset. Sistnevnte gjerne med flere hundre deltakere, og på 1. mai kunne det være flere tusen under paroler med beboerkrav. Det var et spennende tiår å bo i indre Oslo.

Primært stilte foreningene to krav: *Slutt på gårdeierveldet og byfornyelse på beboernes vilkår.* Det ble krevd at gårdeierne skulle følge husleielovene og vedlikeholdspikten. At de sluttet med å ta penger under bordet for å inngå leiekontrakter og/eller belåne gårdene – ofte til over pipene – uten å betale pålagte renter – for så å spekulere i konkurs. Og videre, at de skulle holde loft og kjellere tørre og gjerne at de satte i gang utbedringer som å sørge for innlagt vannklosett og dusj. Gjorde de slike innsatser, kunne de kreve kompensasjon for tiltakene gjennom den offentlig regulerte husleia.

Men like viktig var ønsket om å ta vare på de etablerte bomiljøene i indre by. Her var det naboer, småbutikker, parker, skoler, noen få kafeer og spisesteder, kinoer, idrettsforeninger, lekeplasser, arbeiderlag, Høyre- og SF-lag, kanskje et venstre-lag, noen NKP-lag og etter hvert akp-ere. Det var også massevis av verksteder i bakgårdene, og på

Beboerne i Toftes gate mot Sofienbergparken organiserte seg for å stoppe blokkene. (VG 1980)

Det er planlagt 4000 parkeringsplasser og at at det skal bli 1000 færre leiligheter på Grünerløkka, sier Christin Anmarkrud i Beboeraksjonen til VG.

Beboeraksjonen består av beboere og gårdeiere som bor i de rivingsruede gårdene. Oslo Kommunes fornyelsesvedtak omfatter i alt fem kvartaler i det såkalte midtområdet på Grünerløkka. Det avgrensnes av Helgesensgate, Toftesgate, Nordregate og Akerselva.

Alternativ

— Hva har Beboeraksjonen gjort, Christin Anmarkrud? — Det er vår oppgave å hindre at en masse hus på Grünerløkka rives for å få nybygg og parkeringsplasser vi ikke trenger. 99,5 prosent av beboerne i de rivingsruede gårdene har skrevet under en protest, og gårdeiere har sendt protester. Vi har også laget et alternativt vedtaksforslag til Boligutvalget.

— Hva går det ut på? — Det går ut på at de 33 gårdene i all hovedsak skal stå. Kommunen viser selv i sin første plan for området at det faktisk kan bygges 1200 parkeringsplasser uten å rive nesten noen hus. Bare med dette antallet kan man dekke det behovet vi har for parkeringsplasser i dag.

Videre argumenterer vi for at det eventuelt kan bygges et parkeringshus i Samnorgata 2-4, i stedet for å rive brukbare boliger. Tomta der er ubebygget i dag, og der kan man bygge 4-5 etasjer før man kommer opp i gateplanet.

Planer

Hva gikk den første disposisjonsplanen for Grünerløkka ut på?

I 1979 fikk de fleste på Grü-

Beboeraksjonen på Grünerløkka:

«Rehabilitering er billigere enn riving»

— AV SØVI WÆRHAUG og JAN PETTER LYNNAU (foto) —

— Kommunen sier selv i sine planer at det er billigere å rehabilitere Grünerløkka enn å rive for å bygge nytt. Vi går imot den nye disposisjonsplanen for området. Den innebærer at 55 gårder skal rives.

— Ikke riv hjemmene våre, sier gårdeier Agnes Storejord til kommunalråd og formann i Boligutvalget Sigurd Østen, idet hun overleverer et alternativt plan fra Beboeraksjonen. — Jeg lover at vi skal studere forslaget svært nøye, svarer Østen. Bak står gårdeier Einar Hansen, og to representanter for beboerne Odd Iglebæk og Ole Wagner Hansen.

nerløkka tilsendt en tilstandsvurdering av boligbyggene her fra Saneringssjefen. Denne vurderingen gikk ut på at man anbefalte at 40 av de 55 gårdene som nå er foreslått revet, var i så god stand at de kunne utbedres til 30-års standard med lån fra Husbanken. 14 av gårdene var det usikkerhet om, og en var for dårlig til rehabilitering.

— Når kom den nye disposisjonsplanen fra kommunen?

— Den 6. oktober i år fikk folk på Grünerløkka plutselig tilsendt en helt ny plan for området, som innebar at 55 gårder ble foreslått revet. Leieboerne fikk 6 ukers frist til å uttale seg om forslaget, og fristen gikk ut i dag.

Disposisjonsplanen inneholder endel bra ting, som barnehager, sykehjem og ungdomsklubber, og det er selvfølgelig Beboeraksjonen for. Det vi synes er rart er at de 55 gårdene

har blitt modne for riving i løpet av et år. Tre av gårdene er til overmål allerede utbedret til Husbankens 30-års standard. Beboeraksjonen har nå overlevert sitt forslag til Boligutvalget i Oslo kommune, hva skjer nå videre? — Den nye disposisjonsplanen er vedtatt i Bygningsrådet to ganger. Etter at høringsfristen nå er utgått, må saken opp i Boligutvalget igjen. Så går

saken videre til Formannskapet og Bystyret. Til slutt kan avgjørelsen eventuelt ankes til Miljøverndepartementet.

Parkeringsplasser

— Er det ikke en viss uenighet innen kommunen om den nye disposisjonsplanen?

— Bygningsrådet, Byplansjefen og Kommunikasjonsutvalget mener at det skal bygges 4000 parkeringsplasser under tak. Boligutvalget og Saneringssjefen vil ha 2500 under tak. Poenget er at vi ikke trenger alle disse parkeringsplassene. I alle sine planer sier kommunen at disse parkeringsplassene skal brukes av beboere her i området. I dag er det 1600 biler på Grünerløkka, og det er 1200 parkeringsplasser i gatene.

— Vet dere hva kommunens nye disposisjonsplan vil koste ved gjennomføring?

— Finansrådmannen har anslått et beløp på 900 mill. kr., i tillegg kommer utgifter til ekspropriering og parkeringshus. Helt områdene kan rehabiliteres for mindre enn halve beløpet, det viser kommunens egne beregninger.

— Hvem skal betale utgiftene til bygging av parkeringsplasser under tak?

Forbys

— De kan ikke bygges ved lån fra Husbanken. De vil koste 25 000 pr. stk. i kjellere på bolighus. I egne parkeringshus vil de komme på mellom 40 og 50 000 kr. pr. stk. Finansrådmannen nevner i sine kommentarer til disposisjonsplanen, at hvis det bygges parkeringshus, så må gateparkering forbys.

Hvis det gjennomføres så tvinger man folk til å kjøpe de dyre parkeringsplassene innendørs, avslutter Christin Anmarkrud.

Renovasjonsmangel på Grünerløkka

Dette må være en spøk når det gjelder visse deler av Grünerløkka. Jeg henviser til kvartalet Markveien fra Schleppegrellsgate med til den av byplankontoret konstruerte legekiste med sandkasser midt i gaten.

Gaten i dette kvartalet er dekket av sand og skitt, melkekortner, papir og plastfluter og vind får i terrver sanden til å flyke, og støv trenger inn i våre leiligheter. I fuktig vær trekkes sanden inn i trapper og ganger.

I sandkassen er det all slags søppel, hunder luffen og legger igjen ekskrementer, til og med ekskrementer etter mennesker har jeg sett på fortauet flere ganger.

Offentlig renovasjon forekommer ikke bortsett fra litt vann på fortauet en sjelden gang.

De utsatte «tanksperrer» og sementrør, som også er askebeger og papirkurver, er akutte og gir i likhet med de halvvisne brungroende planter som er satt opp i revnene.

Jeg finner hele anlegget uhygienisk, skikkelig renhold unu-

lig, og forholdene virker deprimerte og er et psykisk press for beboerne og edelgger for bomiljøet.

I tillegg til urenligheten har vi daglig parkering av diverse store lastebiler som sperrer vinduene i en trang gate med leiligheter i første etasje som fra før har lite daglys. Dette forhold er forevrig ikke apostelt for denne gatestump. Grünerløkka har mange trange gater og mange leiligheter i første etasje.

Emma Gislev

Grünerløkka to bryggerier (Schous og Ringnes), to sjokoladefabrikker (Freia og Bergene) pluss Mills majones nederst ved Sofienbergparken. Her var historie, strid og solidaritet, og her var framtid.

Det var alt dette som skulle bevares og videreutvikles under parolen «Byfornyelse på beboernes vilkår». Noe av det viktigste var å forhindre riving av eksisterende boliger i leiegårder og mindre trehus, sistnevnte særlig på Rodeløkka, Vålerenga og Kampen. Boligene skulle utbedres til en enkel standard som beboerne hadde råd til. Mange som bodde i indre by hadde svært lave inntekter eller pensjoner. For dem ville det bli for dyrt å flytte til nye leiligheter i de stadig voksende drabantbyene.

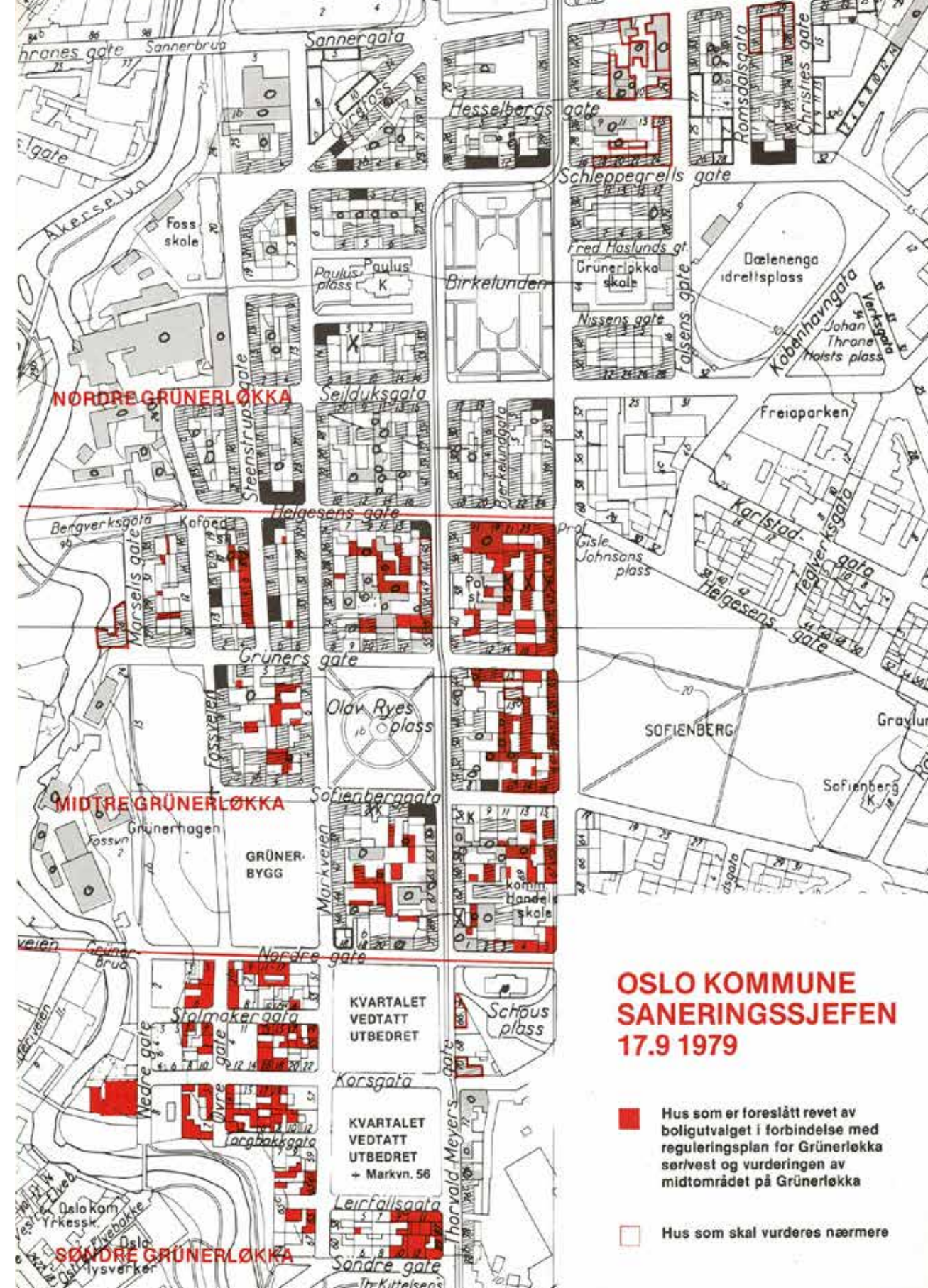
Og i og med at man også ville ha slutt på gårdeiveldet, så betydde byfornyelsen at beboerne skulle overta eierskapet til leiegårdene, som borettslag. Dessuten ville man også være med å bestemme over nabolagets framtid – om sanering, riving, høyhus, blokker og bymotorveier.

HELE GRÜNERLØKKA SKULLE RIVES

De første riveplanene for Grünerløkka kom i 1936. Reguleringsvesenet foreslo at mindre deler av den eldre bebyggelsen mot gater skulle bevares, men det meste skulle bort. Opp skulle det komme nord-sørgående lamellblokker i ni etasjer. Det ble ikke noe av disse planene, og den samme skjebnen fikk neste utspill i 1938-39. Denne gangen vedtok reguleringsrådet at *all* gammel bebyggelse på Løkka skulle saneres. Nye blokker skulle nå være i fire etasjer.

Under krigen lå saneringsplanene på is, men i 1947 vedtok bystyret at hele Enerhaugen og to kvartaler på Grünerløkka skulle rives. Igjen skjedde ikke noe. Mangel på erstatningsleiligheter var den offisielle forklaringen. Først mer enn ti år seinere kom første sanering på østkanten – riving av Enerhaugen. (Rester av den gamle bebyggelsen der finnes nå bare på Folkemuseet.) Opp kom fire nye 13-15 etasjers nye boligblokker, bygd 1960-65 og med OBOS som byggherre.

Alt det røde mot Sofienbergparken skulle rives for Selvaagblokkene. (Saneringskart Oslo kommune 1979)

OSLO KOMMUNE SANERINGSSJEFEN 17.9 1979

- Hus som er foreslått revet av boligutvalget i forbindelse med reguleringsplan for Grünerløkka sør/vest og vurderingen av midtområdet på Grünerløkka
- Hus som skal vurderes nærmere

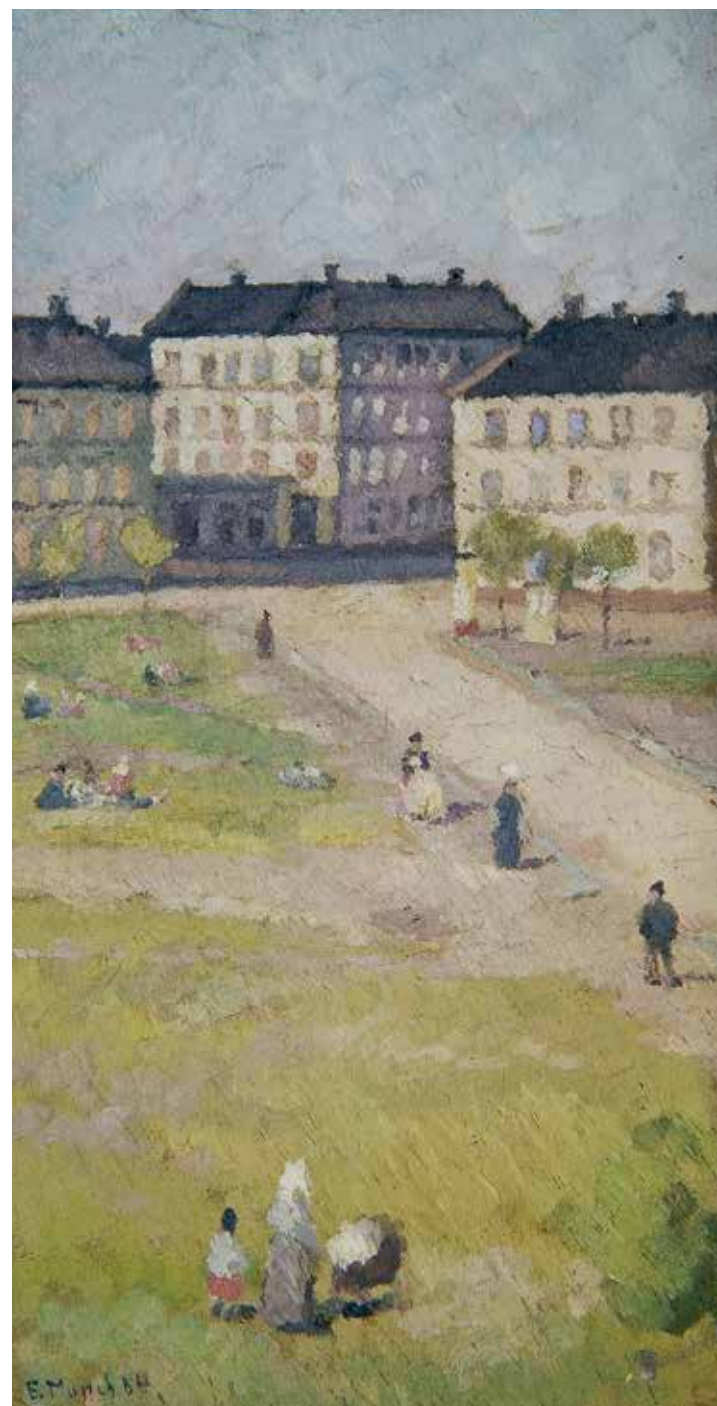

Grünerløkka Leieboerforening ville bevare hjørnegården på Olav Ryes Plass pluss hele kvartalet.

Foto: Klassekampen

Samme hjørne av Olav Ryes plass 19.01.2020.

Foto: Odd Iglebæk

Ettermiddag
Olav Ryes Plass,
Edvard Munch, 1884.
Gården i midten ble revet i
22. september 1977.
Bildet er i privat eie

Toftesgate i dag og uten Selvaag-blokker.

Foto: Odd Iglebæk, januar 2020

Området hadde 100 eiendommer med 697 leiligheter, 137 hybler og 169 bedrifter. 55 % av boligene var uten wc. Samlet skattetakst var 19 millioner kroner og tomteverdi 11 millioner.

Etter saneringsvedtaket startet OBOS og USBL oppkjøp av eiendommer i strøket. Disse ble etterhvert revet enkeltvis. Utpå 1980-tallet ble det bygget nye boligblokker her. Det skjedde uten de store protestene. Var det erfaringene fra Grünerbyggkampene som gjorde seg gjeldende?

GRÜNERLØKKA LEIEBOERFORENING STIFTES 1971

Den 8. desember 1971 ble Grünerløkka leieboerforening stiftet i Folkets Hus ved Dælenenga. Initiativtaker var de tre arkitektstudentene Amund Kjeldstad, Ivar Hvattum og Johan-Ditlef Martens. Som en del av sin diplomoppgave studerte de Grünerløkkas utvikling og utfordringer *fra et beboerperspektiv*. Det var et gjennomgripende arbeid de unge studentene utførte. Konklusjonen ble et initiativ til å danne en lokal leieboerforening. Som første leder ble Øyvind Foss valgt, prest i Sofienberg menighet.

Oslo Leieboerforening ble stiftet 1933. Denne konsentrerte seg mest om leieboers rettigheter og lite om byutvikling. Lokale foreninger manglet, og tydeligvis var tida overmoden for dette. Som nevnt ble slike etablert i de fleste av Oslos gamle arbeiderstrøk på samme tid. På Grünerløkka vokste foreningen raskt. Den hadde i 1975 ni hundre betalende medlemmer. Det var ca. ti prosent av bydelens befolkning.

På dagsorden stod vedlikehold, forholdet til gårdeierne, brannfare, trafikk og sanering, men også gårdsromfornyelse, barnehager og tiltak for unge og eldre. Ulike beboergrupper arbeidet med kunnskap om de ulike temaene. Fem til-åtte ganger i året gav foreningen ut Grünerposten med oppdatert informasjon om bydelen og kampen mot sanering. (Undertegnede var i flere år Grünerpostens redaktør.)

Der var et nært samarbeid med det lokale biblioteket og lokalt næringsliv, for eksempel møbelhandler Thv. Gaarder nederst i Thorvald Meyers gate som var ivrige motstander av sanering og bymotorveier. Foruten

styret i leieboerforeninga, etter hvert ledet av Kjell Bitnes, Mons Muri og Janne Wetre, var de to lokalpolitikere, Roy Otto Tregde (AP) og Jan E. Skjær (H), viktige nøkkelpersoner i bydelens politiske engasjement. Sistnevnte drev kiosk på Olav Ryes plass, et utmerket utkikkspunkt.

DEREGULERT HUSLEIE OG OBLIGASJONSLÅN

Mange gårdeiere var ikke fornøyd med hva de kunne få inn i regulert husleie. De ville ha større avkastning. Den lovlige måte å gjøre dette på, var å utstede obligasjonslån. Leieboerne lånte penger til gårdeieren med pant i eiendommen. Kravene var at det skulle betales vanlig rente, men mange av gårdeierne jukset med dette.

Et grunnleggende trekk ved byleiegårdene var at husleia var offentlig regulert. Bestemmelse gjaldt for bygårder i Oslo, Bergen, Trondheim, som var bygd før 1938. Reglene fastslo hva maksimum leie kunne være i forhold til standard størrelse og beliggenhet. Systemet varte fram til 1982, da den første Willoch-regjeringa fikk det opphevet. Begrunnelsen var delvis å få slutt på penger under bordet, men det viktigste var å få deregulert boligmarkedet både for leieboliger og borettslagsleiligheter. Utvilsomt lyktes de med begge deler.

BYFORNYELSE OG BORETTSLAG

Byfornyelse på beboernes premisser hadde i mange gårder pågått lenge før 1970-tallet. Det vanligste var å forsterke de elektriske anleggene, installere dusjkabinett og varmtvannsbereder i et hjørne på kjøkkenet, sette inn varevinduer, bytte ut gamle koksovner med kaminer, fikse nedslitte gulv etc. I noen få tilfeller var det gårdeierne som organiserte og gjennomførte arbeidene, men som oftest var det leieboere sjøl, særlig de som hadde standard leiekontrakter. Det var en ganske sikker investering, og om de flyttet ut var det vanlig at de som flyttet inn betalte for det nedlagte arbeidet.

Fra midten av 1930-tallet, men særlig etter andre verdenskrig, vokste boligsamvirket i Norden med rekordfart. Beboerne skulle via sine

leiligheter være medeier i huset hvor de bodde. Ikke minst var dette politikken for *nybygg* i Oslos raskt voksende drabantbyer. Men det var også noen få tilfeller av omgjøring av leiegårder i indre by. I 1962 ble et slikt frittstående borettslag dannet i Seilduksgata 10 på Grünerløkka. Tidlig på 1970-tallet var innskuddet her 4 500 kr og husleie 164 kr for en treroms leilighet. I blokkene på Enerhaugen var tilsvarende summer 24 000 kr og 340 kr, mens på Tveita og Romsås var det litt lavere innskudd, men høyere leie.

Borettslag i gamle gårder i indre by var altså en langt rimeligere boform enn nybygde leiligheter, men i praksis vanskelig å realisere. Framfor alt krevde det ei kjerne av godt motiverte beboere, en gårdeier som ville selge til beboerne og at det ikke var direkte saneringstrusler hengende over området. Så til tross for at den lokale leieboerforeninga ivrig propaganderte for slike borettslag for å forbedre eksisterende boliger, ble det på Grünerløkka ikke mer enn en handfull av dem. De fem lå alle mellom Sofienbergparken og Schous bryggeri, som på dette tidspunktet var uten nærstående saneringsplaner.

EKSPPROPRIASJON SOM METODE

Eierskapet i de aller fleste kvartalene i indre by var ofte delt mellom 15-20 eller flere ulike gårdeiere. Disse hadde gjerne høyst ulike perspektiver for framtida, og dermed måtte en omfattende offentlig innsats (ekspropriasjon) til for å realisere sanering. I praksis vil dette si at kommunestyret fatter vedtak om å kjøpe opp privateide tomter til nybygg eller andre formål. Prisen er offentlig bestemt. (Ekspropriasjon kan brukes både for bebygde og ubebygde tomter.) Grünerposten nr. 7/1974 opplyser for eksempel om at Oslo kommunes eiendomskontor kjøpte eiendommer for 14,3 millioner kroner til saneringsformål i 1973. Størst var oppkjøpene på Kampen, Bjølsen og Tøyen, men også Søndre Grünerløkka var inkludert.

Ekspropriasjon skulle bli et vanlig verktøy også i byfornyelsen. I 1976 opprettet Oslo kommune sammen med OBOS og USBL det halv-kommunale selskapet Oslo Byfornyelse AS. Nå skulle leiegårdene ikke saneres, men utbedres til en såkalt 30-års standard. Gårdeierne kunne

velge å gjøre dette sjøl, men de færreste gjorde det. Dermed ble det til at kommunen eksproprieterte og gjennomførte utbedringene via sitt selskap. Deretter ble gården overført til beboerne som et nystiftet borettslag. Laget overtok også all gjeld, dvs. utgiftene til de gjennomførte utbedringene og til selve kjøpet (ekspropriasjonen) av gården.

SLAGET OM GRÜNERBYGGKVARTALET

I 1884 malte den unge Edvard Munchs *Ettermiddag på Olaf Ryes plass*. Bildet viser en fredfull og solfylt sommerdag. Det viser også den flotte hjørnegården Markveien 35. Selv om bildet er skisse-aktig, ser man godt hvordan bygningen gir en fin innramming til det som ennå i dag er Grüner-løkkas viktigste grønne plass. De nærmeste dagene etter 22. september 1977 skulle den vakre gården bli fjernet for alltid.

Men før det hadde hele det såkalte Grünerbyggkvartalet – Markveien, Nordre gate, Fossveien og Sofienberggata, med unntak av Beckers (nå Vinmonopolet), blitt revet. Borte var dermed også den flotte raden av leiegårder som red på toppen av gressbakken, som går fra Akerselva ved Nedre Foss Mølle og østover.

Dette var det ene av de to kvartalene bystyret vedtok å sanere alt i 1947. Det andre var kvartalet nord for dette, med vestsida direkte mot Olav Ryes plass, og som inkluderer den fantastisk vakre bygården Olav Ryes plass 6.

Faktisk vedtok bystyret allerede i 1953 at de to kvartalene skulle eksproprieres, men så ble det mye fram og tilbake om totalsanering av hele Grünerløkka, ikke minst etter Oslo Byes Vel sin arkitekt-konkurranse i 1961. Deretter var det nye utredninger, men i 1970 vedtok bystyret *totalsanering* av Søndre Grünerløkka. De to allerede omtalte 1947-kvartalene, ble definert som Nordre Grünerløkka. Her ble det vedtatt at det skulle være fritt fram å fremme *private saneringsforslag*. (Kilde: Grünerløkka, – en saneringsmoden bydel? 1971)

Tydeligvis rant planene for kvartalet mot Olav Ryes plass ut i sanden, det ble ikke noen riving. Men for det andre kvartalet skulle saneringen

bli fullbrakt. En viktig årsak til dette var at et av byens store entreprenørselskaper, Ragnar Evensen A/S, kom inn som medeier i AS Grünerbygg. Selskapet presenterte planer med sju-åtte etasjer mot Markveien og fire-fem mot Fossveien i en kraftig betongkonstruksjon med flate tak + et stort underjordisk parkeringsanlegg. Leilighetstallet i kvartalet skulle fordobles fra 120 til 240.

Allerede 20/06/73 skrev Dagbladet at *Saneringsfrykt brer seg på Grünerløkka*. Artikkelen var basert på intervjuer med beboerne i Grünerbyggkvartalet. De ønsket å bli boende i området, men fikk ingen informasjon om hva det ville koste å bo i de nye leilighetene. Minst 14 leiligheter i kvartalet var allerede tomme, og de fryktet at det ville bli flere. Støtte hadde de så langt bare fått fra Grünerløkka Leieboerforening.

Markveien var blokkert og rivingen hadde startet.
Foto: Klassekampen

ØKT FRUSTRASJON - GÅRDENE I BRA STAND

Frustrasjonen var i ferd med å spre seg. Da regulering og ekspropriasjon for kvartalet ble vedtatt i bystyret i september 1975 skjedde det mot de 14 stemmene til SV, Venstre og Natur- og miljøvernlista. På initiativet til Grünerløkka Leieboerforening ble det presset fram en tilstandsvurdering av kvartalet. Den konkluderte med at 85 % av gårdene kunne rehabiliteres, og at mange av dem var i god stand. Samlet kom 200 protester til saneringen av Grünerbyggkvartalet, og avgjørelsen ble anket til Kommunal- og arbeidsdepartementet, som ikke tok den til følge.

27. desember 1975 meldte Arbeiderbladet om *Dårlig framdrift i sanering og fornyelse av hovedstaden*. Artikkelen informerte om at kommunen så langt hadde ervervet 11 eiendommer i Grünerbyggkvartalet og at fire skulle eksproprieres. Grünerpostens ektranummer nr. 2/1976 utdypet med at en av dem var Markveien 35. Ikke før 24. april 1976 ble det inngått avtale om at gårdens eier, Rolf Ingebrigtsen, skulle selge til kommunen for 800 000 kr. Forhandlingene hadde trukket i langdrag. Først var Ingebrigtsen mot riving, men etterhvert satset han heller på å få seg seks leiligheter pluss forretningslokaler i det nye Grünerbygget.

De fleste gjenværende beboere i kvartalet og Grünerløkka Leieboerforening jobbet fortsatt for rehabilitering, og fra høsten 1976 også med okkupasjoner. Første gården ble Fossveien 1. Fra våren 1977 tilkom også Markveien 41, som hadde vært et lager- og tekstillokale. Fra midt på 1970-tallet til et stykke utpå 1980-tallet var det vanlig med harde konfrontasjoner mellom politi og demonstranter i Oslo. Det gjaldt for streikende bryggearbeidere, streikende Linjegodsarbeidere, ungdom som okkuperte Hammersborg skole og fra 1980-tallet nærmest et årlig sammenstøt mellom politi og ungdom på Karl Johan natt til 1.mai. Normen var politi med køller, skjold og visir og gassmasker for å beskytte seg mot sin medbrakte tåregass. Hester ble satt inn, særlig for å spre demonstrantene.

KNALLHARD STILLINGSKRIG MELLOM POLITI OG HUSOKKUPANTER.

Det er tittelen Dagbladet valgte fredag 23. september 1977. For undertegnede, som var et øyevitne, må tittelen beskrives som en god oppsummering. Artikkelen fortsetter:

Stemningen var meget amper i Markveien fra grålysningen til henimot 22.00-tida i går kveld. 300-400 demonstranter stod militant oppstilt på den ene sida av gata og mot seg hadde de 50 politifolk med skjold, hjelmer og bevæpnet med køller. Like ved stod også sju politihester oppstilt, mens rivningsfirmaet H. Lovstad & Sønner arbeidet ufortrødent hele dagen med å jevne Markveien 35 og 37 med jorda.

22. september 1977.
Slaget om Grünerbyggkvartalet var over.
Foto: Klassekampen

Beckers var det eneste som ble bevart av Grünerbyggkvartalet.
Foto: Odd Iglebæk, januar 2020

Det var altså forbi. Beboerne hadde tapt og det nye Grünerkvartalet skulle bygges. Mot Fossveien ble prosjektet justert og fikk saltak og en litt mykere fasade. Mest interessant var kanskje likevel at det ikke ble flere slike totalsaneringer på Grünerløkka og i større deler av Oslos veletablerte arbeiderstrøk. Tydeligvis syntes mange at omkostningene ble for store. ●

Tusen takk!

Oslo Byes Vel mottar med ujevne mellomrom både arv og gaver som bidrag til sitt arbeid for trivsel og delaktighet i byens utvikling. Gaver kommer som regel fra medlemmer, og arv etter tidligere medlemmers ønske. Vi vil gjerne få uttrykke en varm takk for disse viktige bidragene.

Grünerbygget inne i kvartalet ble bygd som planlagt.

Grünerbygget mot Fossveien ble «forbedret».

Begge foto: Odd Iglebæk, januar 2020